

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ
Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona
Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 4 rals al mes.
Fora. 14 » trimestre.
Un número sol. 5 céntims.
Anuncis á preus convencionals.

Servey de trens pera passatjers en la Estació de Sabadell

ASCENDENTS				HORA, ESTACIÓ		HORA, CIUTAT	
Pera	Manresa,	Mixto	220	6	horas 52. Demati	7	horas 15. Demati
»	Manresa,	Mixto	292	8	» 44. »	9	» 07. »
»	Zaragoza,	Correu	360	10	» 37. »	11	» »
»	Tarrassa,	Tranvia	2250	12	» »	12	» 23. »
»	Lleyda,	Mixto	270	2	» 29. Tarde	2	» 52. Tarde
»	Manresa,	Exprés	252	5	» 43. »	6	» 06. »
»	Tarrassa,	Tranvia	2252	7	» 08. »	7	» 31. »
»	Manresa,	Exprés	250	8	» 17. Nit	8	» 40. Nit
DESCENDENTS				HORA, ESTACIÓ		HORA, CIUTAT	
De	Tarrassa,	Tranvia	2251	5	horas 38. Demati	6	horas 01. Demati
»	Manresa,	Tranvia	2253	8	» »	8	» 23. »
»	Manresa,	Mixto	291	9	» 34. »	9	» 57. »
»	Lleyda,	Mixto	231	12	» 04. Tarde	12	» 27. Tarde
»	Tarrassa,	Mixto	297	1	» 12. »	1	» 35. »
»	Manresa,	Mixto	293	3	» 12. »	3	» 35. »
»	Zaragoza,	Correu	261	5	» 10. »	5	» 33. »
»	Manresa,	Mixto	235	8	» 15. Nit	8	» 38. Nit

Sortidas de Barcelona pera Sabadell. (Hora ciutat). Demati: 6'08, 8'03, 10'08, 11'28. Tarde: 1'58, 5'18, 6'28, 7'53.

Pera tots los trens serveixen los bitllets senzills de preu reduhit, escepte 'ls següents: Expressos 252 y 250, correu 261 y tranvia 2253. Pera 'l correu 260 serveixen los bitllets senzills sols pera Lleyda; pera las estacions intermitjas sols s' expendeixen bitllets de preu ordinari. En tots los trens s' admeten passatjers de las 3 classes.

Tots los trens s' deturan en l' Apeadero de la Rambla, escepte 'ls correus.

Teatro Principal. - Está en venda un dels millors palcos del 1.º pis d' aquest Teatro. En la Administració d' aquest diari donarán mes details.

Lo Regionalisme al Aragó

Los que no estiman la veritat, quan no poden fer-la fonedissa procuran desvirtuar sos efectes ab sofismas y calumnias. Aixó es lo que ha succehit ob lo regionalisme: primer procuraren sos detractors, negar sa existencia, afirmant que no tenia cap arrel en lo cor del poble. y que tota la nostra prepaganda no representava altra cosa que las utópicas divagacions de quatre somniadors; després, al convéncers de que era inútil tancar los ulls á la llum, han decidit que 'l regionalisme es fruyt nociu del carácter discol dels catalans y que sa perniciosa propaganda, atentaria á la sagrada unitat nacional, devía ser reprimida enérgicament, y ab constant severitat castigats sos autors.

Y aixís ho van fent, y aixís ho farán mentres puguin manar y malmanar en las cosas d' Espanya, que ells son d' aquella mena de gent que ni 's corregeix ni sab penedir-se, y que no deixa 'l fuet de las mans sino quan l' oprimit se li abrahona desesperat, cansat de rebre vergassadas á tort y á dret.

Per sort, van extenent-se las salvadoras ideas de descentralisació y autonomia, que, acceptadas ja per tothom avuy pera Cuba, serán demá reclamadas per tots los bons espanyols com á únich remey pera totas las regions de la Península. La gent que avuy defensa 'l regionalisme es en gran número; tots nostres llegidors han tingut ocasió d' enterarse dels progressos que en nostra estimada Catalunya han fet en poch temps las nostras ideas; tots ells saben que á Basconia y á Navarra no hi ha qui no sigui *fuerista*; tots tenen coneixement de la fructuosa propaganda que á Mallorca fa l' Oliver, á Galicia en Murguía y en Brañas, á Valencia un estol de joves ilustrats que s' han emprés la noble tasca de deixondir al poble valenciá de son ensopiment. Mes lo que molts d' ells ignoran de segur, es que també al Aragó s' han obert pas las nostras ideas, en aquell Aragó explotat y empobrit pel caciquisme, que viu trist y desvalgut, erm y pobre al costat de la fértil y cultivada Valencia y de la industriosa Catalunya, veyent baixar sos rius á la mar sense moure una miserable turbina, y sentint palpitir en sas entranyas sa inestroncable riquesa minera sense fer fumar una sola xemeneya de farga.

Donchs sí, en aquell Aragó abandonat dels poders centrals, cap allá á Terol, s' agita ab vigor y somou l' esperit públich la idea regionalista. Son principal campeó es un home enérgich y constant, ilustrat y actiu, ab cara d' apóstol y paraula de predicador, qui convensut de que la regeneració de sa patria no vindrá may del centre, sino del propi esforç dels bons aragonesos, s' ha emprés la meritoria y fadigosa tasca de predicar per tot arreu la bona nova. Aquest home es don Santiago Contel, molt conegut en tot lo Baix Aragó, y á qui secundan ja avuy en sa noble

empresa las personalitats més distingidas de las comarcas d' Alcañiz, Montalbán y Terol, aixís com moltes més d' altres comarcas aragonesas. (1)

Lo camí que aqueixos bons patriotas tenen avançat, es ja considerable, y més si considera 'l relativament poch temps que fa que han emprés sa campanya. Per de prompte han preparat ja una Assamblea regionalista que devia tenir lloch á Montalbán y que ara 's verificará segurament á Alcañiz á causa de certas dificultats inherents á tota obra d' aquesta índole, y més en aqueixos païssos en que la gent te quelcom del fatalisme dels moros.

La realisació d' aqueixa Assamblea, á la qual no cal dir que desitjem lo més complert éxit, marcará una fita memorable en la historia del renaixement del antich reyalme d' Aragó. En ella, á mes de la defensa de certs projectes d' interés vital pera aquelles comarcas, s' hi desenrotllará indubtablement tot un sencer programa regionalista, y 'ls oradors que en ella pendrán part cuydarán de convencer al poble de que no serán verdaderament fructuosos sos afanys ni tindrán entera satisfacció sas lligítimas aspiracions si á la defensa dels interessos materials no hi va acompanyada una enérgica campanya en pro dels interessos morals de tot l' Aragó, campanya que, com la nostra respecte á Catalunya, vagi dirigida á fer renaixer la personalitat gloriosa d' aquella noble terra, tant en l' ordre administratiu, com en lo polítich.

Y no hi marcarán tampoch, sens dupte, en aquella Assamblea, oradors que recordin als aragonesos y aymadors de las glorias de son pahís, que mentres aqueix estigué unit ab Catalunya conservá en son régimen interior la més complerta autonomia, vegé son nom respectat per totas las nacions europeas, y sa bandera passejada en triomf per tots los ports del Mediterrani, mentres que desde 'l moment en que va efectuar-se la unió ab Castella, quedá arreconat lo nom d' Aragó, desatesos sos més sagrats interessos, motejada sa gloriosa corona ab lo despreciatiu mot de *coronilla*, y, lo que es pitjor, conculcats sos drets y arrabassadas sas llibertats de la manera més infame.

Si aixó predican á son poble 'ls prohoms aragonesos, sa victoria es segura. Poble com aquell de tan nobles sentiments, no necessita sinó qui ab lliçons de son passat aixequi son esperit, y ab exemples del present, conresi sa inteligencia. Lo dia que 'l poble aragonés tingui conciencia de sos drets, s' aixecará com un sol home contra 'ls que avuy l' explotan, y donantse fraternalment la mà ab Catalunya, Navarra, Basconia y demés regions ja avuy despertas, contribuirá ab totas ellas á regenerar á Espanya.

¡Constancia, donchs. regionalistas aragonesos. Persevereu sense de-

(1) NOTA DE REDACCIÓ. — Entre 'ls mes honorables propagandistas del Regionalisme Aragonés, tenim gust en recordar al nostre distingit amic y constant col·laborador de LO CATALANISTA, don Joaquim M. Moner, de Ponz (Ribagorça).

falliments en la vostra empresa, y estiguéu segurs de que os acompanyan avuy totas nostras simpatias, y 'l dia que convingui tot nostre apoyo moral y material!

Nosaltres, los catalans, no hem oblidat que 'l crit de guerra que dugué tants cops á la victoria als nostres almogàvers, era aquest: ¡Desperta ferro! ¡Visca Aragó!

A. S.

(De *La Renaixensa*)

SECCIÓ REL·LIGIOSA

Sants del Dia.—La primera traslació de Santa Eularia de Barcelona, Servant y German, martiritzat prop de Cadiz, Teodor Pbre. Pere Pascual de la ordre de la Mercé, martiritzat á Granada, Sant Ignasi bisbe de Constantinopla, Sant Severin bisbe y patró de Burdeos, Romon y Vero bisbes, Domicio Pbre. Benet confessor y Sant Joan Capistrà de la ordre de menors.

La missa en honor dels Sants Servant y Germant

La Epistola es del cap. III del llibre de la Sabiduria.

L' Evangelí del cap. XXI de Sant Lluch.

Parroquia de Sant Feliu. A las 5 mitja missa al Carme pera D. Baldomero Velazquez, 7 y mitja á Sant Antoni pera D.ª Antonia Sanmiquel Vda. de Llonch, 8 á Sant Joan pera D. Joan Casanovas Sallarés, 8 al S S. per D. Antonia Viñas de Massons.

Purissima Concepció. A 7 y mitja missa al S S. per D. Pau Pujol y Praujussá.

Santuari de la Salut. Demà, diumenge varis vehins de la barriada de la Rambla segons costum de tots los anys anirán á manifestar son agraïment pels beneficis rebut, de la patrona de Sabadell ab los cultes següents, á dos quarts de nou missa resada, després ofici á tota orquesta y altre missa acabat l' ofici.

Notas oficials

Ab fetxa del 21 van ingressar en las caixas municipals per drets de consums y matadero, la quantitat de 638'80 ptas.

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet las següents inscripcions durant lo dia 22:

Naixements: 0.

Defuncions: Anton Parera y Nava, casat, 50 nyas.

Abortos: 0.

Matrimonis: 0.

NOVAS

Está acordat per l' Ajuntament treure á pública subasta la construcció de la claveguera y arreglo del carrer de las Tres Creus en lo trós comprés enntre 'ls carrers de la Concepció y Lluïsa Fernanda.

Nos felicitém de que hagin sigut atesas las justas reclamacions d' aquells vehins donchs es una millora verdaderament necessaria.

Aquestos dias s' están efectuant experiments pera averiguar ab tota certesa lo caudal d' aigua que dona constantment lo pou públich del Pedregar. Ab tal motiu s' han regat abundantment aquestos dias los arbres de la Rambla.

La «Agencia Fabra» acaba d' enviar als seus abonats lo següent interessant telégrama:

«Paris, 11.—Los periódichs publican lo text del important discurs pronunciat per lo ministre d' Agricultura, Mr. Turrel, á Narbona.

Contestant á las felicitacions dels agricultors, que recordaren lo molt que devia la agricultura francesa á dit senyor, digué: «Lo govern ha realisat la obra de pau y unió en l' ordre polítich.» Sobre las lleys aranzelarias manifestá que, gracias al sistema protector, la agricultura ha conseguit grans beneficis.

Lo govern procurá favorir simultáneament los interessos dels agricultors del Nort y del Mitjdia.

Feu després grans elogis de Mr. Méline, á qui 's deuen principalment las lleys contra 'ls vins artificials y las midas protectoras de la viticultura.

Anunciá que s' activarian los projectes encaminats á la compra dels canals del Mitjdia de Fransa

L' auditori prorrumpe en entussiasmas críts de ¡Visca Méline! ¡Visca la República!»

Exactament que aquí.

Mentres á Fransa 's protegeix la agricultura, se construheixen canals y 's fan lleys proteccionistas, aquí 's llensan los milions en guerras ruinosas y 's prenen tots los brassos bons á la agricultura y á la industria.

Cada arbre dona 'l seu fruyt.

Segons vegerem avans d'ahir en los anuncis oficials de nostres colegas locals s' han tret á pública subasta los travalls de desmunt pera la obradura del carrer de Jamuntada en lo trós comprés entre 'ls de Barcelona y Fr. Llu's de León.

Com siga que no hem rebut de l' Alcaldía la seva corresponent nota, ho fém avinent á qui corresponga pera que s' esmeni la falta un altra vegada.

Demá, diumenge á la tarde, 's posarán en escena en lo teatro de la Associació de Católichs lo conegut drama *Los pobres de Madrid* y lo bonich monólech *El Charlatán*.

Los detinguts á Montjuich y en las Presons Nacionals han enviat una comunicació al senyor President del Consell de ministres, solicitant que

s' obri una àmplia y rigurosa informació pera que s' aclareixi la conducta pública y privada observada per aquells y 's resolgui en consecuença sa anòmala situació. En aquest document classifiquen los comunicants en dos grups los 112 individus que continúan detinguts en lo castell de Montjuich y en las Presons Nacionals de Barcelona, formant lo primer y 'l més numerós los que no han sigut processats ni cridats á declarar ni res saben dels motius de sa detenció; constituheixen lo segon grup 'ls que, havent sigut processats, foren absolts ó sobresehits. Apoyantse en aquestas sentencias ó be en lo fet de no haver sigut processats, demanen los 74 comunicants lo terme de sa detenció.

S' está efectuant ja la reforma del local qu' ocupa en la casa de la ciutat lo *Dispensari Mèdich Municipal* quin tindrà la entrada per lo vestibul del esmentat edifici.

Dintre pochos dias, seguint la costum anyal, se efectuará per la Junta Administrativa del Cementiri la visita á aquell sagrat lloch al objecte de dictar las disposicions que 's creguin mes encertadas, en previsió de la prop-vinenta diada dels morts.

Ab aquest motiu també 's nota bastant moviment pera l' arreglo y acabament d' algunas tombas novament construidas.

Heus aquí 'ls acorts presos en la reunió celebrada en lo local del Casino Federal de Barcelona pera determinar y precisar la conducta que s' ha de seguir pera obtenir del Govern la derogació del decret de supressió de garantías constitucionals.

Primer. Celebrar meetings, en los que 's reclami l' aixecament de la suspensió de las garantías constitucionals, y segon, demanar al Govern que obri una informació, per medi de la qual s' averigüin y depurin las consecuencias de la suspensió de las garantías constitucionals, en lo que 's refereix als processos incoats ab motiu del atentat del carrer de Cambis Nous; de las presons arbitrarias de caràcter polítich, decretadas en Agost de 1896; de las detencions preventivas sense subjecció á procediment de cap classe, de ciutadans que permaneixen encara en las presons; de las suspensions de periódichs y clausura de centres polítichs, y, finalment, formular la més solempne protesta contra las eleccions municipals realizadas en plena suspensió de garantías, contra tot precepte legal en materia tan important pera tots los ciutadans.

Segons los periódichs de la capital, aviat comensarán las obras de construcció del monument al malaguanyat dramaturch En Frederich Soler y Hubert.

Segons noticias arribadas á París desde Sant Petersburg, se sab que está malalt de molt cuidado lo genial novelista rús compte Lleó Tolstoi.

La gravetat de la malaltia junt á la molta edat del malalt y á la necessitat de practicarli una delicada operació quirúrgica, fa temer per la vida d' un dels mes il·lustres escriptors contemporanis.

Avuy, á la nit, tindrà lloch una funció en lo teatro Euterpe, per una companyia d' aficionats sabadellenchs; posantse en escena lo drama catalá *Lo Gat de mar*.

Ab ocasió de las obras de la carretera de Tarrasa á Olesa per Viladecavalls, al predicarse uns desmunts avans d' entrar en lo terme d' aquest últim poble, y á un kilómetro y mitj del comensament de la carretera, s' han trobat á un metro y mitj de profunditat, un número considerable d' urnas funerarias de terrissa negrosa ab adornos, contenint ossos humans calcinats y mitj cremats. Ditas urnas estavan tapadas ab unas llosas, en las quals hi ha quedat imprés lo circol de sa boca. Sembla que 's tracta d' una necrópolis pre-romana, per la especial configuració y factura de dites urnas, algunas de las quals presentan indicis de pinturas.

Havent corregut aquets dias per la prempsa barcelonina, que en una reunió dels prohoms conservadors tinguda á efecte en casa del senyor Mañé y Flaquer, s' havia acordat per consell d' aquest, la continuació de la jefatura de 'n Planas y Casals, prescindint del qui avans los dirigia per camins un bon xich mes en consonancia ab lo bon nom de Catalunya, lo *Diario de Barcelona* degudament autorisat, ha desmentit la noticia, fent constar de pas una vegada mes que á pesar de sas ideas conservadoras, lo seu director no está ni ha estat may afiliat al partit lliberal conservador.

No cal dir ab quin gust publiquem la rectificació esmentada donchs haguera sigut realment dolorós que un home del tremp del senyor Mañé y Flaquer hagués comés tan tremenda relliscada.

Segons se 'ns diu es casi bé segur que demá al vespre tindrà lloch en lo *Centre Catalá* una sessió íntima pera 'ls socis y sas famílias, en la que 's donará á coneixer una obra dramática, inédita, original d' un distingit sóci.

Tenim molt afalagadoras novas del moviment regional en lo Noroest de Espanya. De poch temps ensá la prempsa periódica d' aquella regió s' ha vist aumentada ab nous y coratjosos companys. Aixís podem donar compte de la aparició á Gijón d' una revista que porta per titol *Asturias contemporánea* y á La Coruña 's te com segur que dintre de poch veurá la llum un decenari genuinament gallego y de quina direcció se n' ha encarregat un distingit poeta d' aquella terra,

També s' anuncia que 'l próxim volum de la *Biblioteca gallega* que

edita lo Sr. Martínez Salazar, lo formaràn un tomo de poesias de la inspirada escriptora corunyesa donya Sofia Casanovas de Lutowlasky.

No cal dir ab quanta satisfacció prenèm nota del desenrotlló del regionalisme á la simpática Galicia.

Demá tindrà lloch en lo teatro Principal (y no en lo de Euterpe, com haviam anunciat), una extraordinaria funció d' ópera italiana, posantse en escena *Rigoletto*.

Avans d' ahir morí en la casa Torre Feu, D. Eusebi Maria de Pallejá y de Bana y de Olzina y de Saleta (Q. E. P. D.)

Acompanyém á sa família y particularment á nostre distingit amich D. Joseph de Olzina, en lo dol que experimentan, desitjantlos cristiana resignació.

TELEGRAMAS

Madrid, 22, 5'10 tarde.—Segons noticias que s' han rebut del embaixador d' Espanya en lo Vaticà, senyor Marry del Val, lo Sant Pare encare no ha comensat á examinar la documentació que constitueix 'l memorandum del Govern Espanyol respecte del conflicte dels bens de Llunch.

No es facil que 's resolgui prompte dita qüestió.

Lo Sant Pare sembla inclinat á declarar que dits bens pertueixen al Estat, pero qu' 'l senyor Navarro Reverter procedi molt lleugerament al disposar la expropiació, sens avans buscar la fórmula d' un arreglo equitatiu entre l' Estat y 'l bisbe de Mallorca.

De tots modos no 's pot formar un concepte ben clar donada la manera com se facilitan las noticias oficials.

Madrid, 22, 5'40 t.—Lo comandant de Marina del Ferrol ha participat al ministre de Marina que en los baixos de Gabarro, ha naufragat lo barco «Sant Vicents Ferrer» ofegantse part dels tripulants; ¡Deu protegeixi á la pobra marina espanyola!

Ha sigut autorisats pera regresar á la Peninsula los generals Loño y Manjon que serveixen á Cuba. Mes valdria que per evitar lo ridicul d' aquest viatge los dessin ab lo nombrament lo billet per «ida y vuelta».

La conferencia que 'l Sr. Silvela donará en la Associació de la Premsa, versará sobre las *Condicions necessarias pera 'l régimen y expansió colonial dels pobles europeus*. Diuhem que no parlará del sistema espanyol per no avergonyirnos al compararlo ab lo de las nacions civilisadas.

CAMBIS

Londres á 90 dias fetxa	33 d.
» á la vista	33'35 p.
Paris. » » »	32'10

Pianos. - Afincacions y reparacions
E. LLADÓ
== Calderón, 18. - Sabadell ==

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderón, 36.—SABADELL.